

Požiūris į lyčių vaidmenis, žmonių su negalia įtrauktį, maldos ir susikaupimo erdves darbo vietoje

Reprezentatyvi visuomenės nuomonės apklausa

2025 m.

Tyrimą Lygių galimybių kontrolieriaus tarnybos užsakymu atliko rinkos ir visuomenės nuomonės tyrimų kompanija „Spinter tyrimai“.

- Respondentų skaičius – 1012 Lietuvos gyventojų.
- Apklausa atlikta 2025 m. gruodžio 13–22 d.
- Tyrimo paklaida siekia 3,1 proc.
- Tyrimas vyko visoje šalies teritorijoje.
- Atrankos metodas: kvotinė atranka išlaikant proporcijas pagal amžių, lytį, gyvenamąją vietą.

Tyrimo duomenys lyginami su šių tyrimų duomenimis:

- [Reprezentatyvi visuomenės nuomonės apklausa apie lyčių stereotipus ir smurtą, „Vilmorus“, 2018 m.](#)

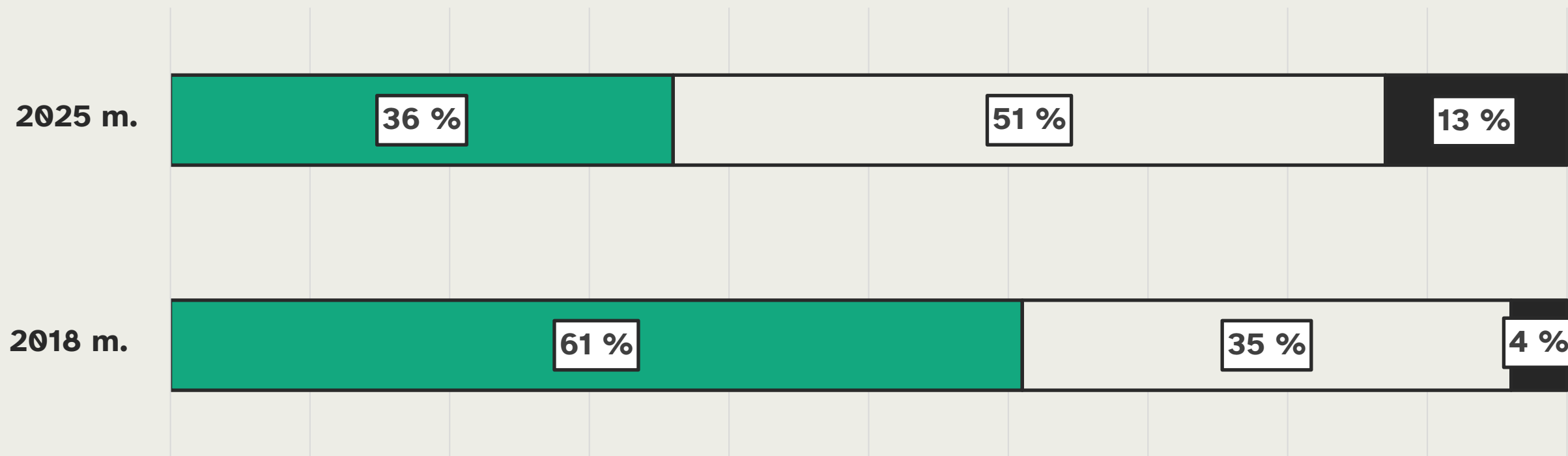
Statistinė paklaida

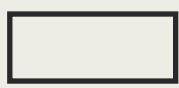
%=	3 / 97 %	5 / 95 %	10 / 90 %	15 / 85 %	20 / 80 %	25 / 75 %	30 / 70 %	40 / 60 %	50 / 50 %
N=									
10	10,6	13,5	18,6	22,1	24,8	26,8	28,4	30,4	31,0
30	6,1	7,8	10,7	12,8	14,3	15,5	16,4	17,5	17,9
50	4,7	6,0	8,3	9,9	11,1	12,0	12,7	13,6	13,9
75	3,9	4,9	6,8	8,1	9,1	9,8	10,4	11,1	11,3
100	3,3	4,3	5,9	7,0	7,8	8,5	9,0	9,6	9,8
150	2,7	3,5	4,8	5,7	6,4	6,9	7,3	7,8	8,0
200	2,4	3,0	4,2	4,9	5,5	6,0	6,4	6,8	6,9
300	1,9	2,5	3,4	4,0	4,5	4,9	5,2	5,5	5,7
400	1,7	2,1	2,9	3,5	3,9	4,2	4,5	4,8	4,9
500	1,5	1,9	2,6	3,1	3,5	3,8	4,0	4,3	4,4
600	1,4	1,7	2,4	2,9	3,2	3,5	3,7	3,9	4,0
700	1,3	1,6	2,2	2,6	3,0	3,2	3,4	3,6	3,7
800	1,2	1,5	2,1	2,5	2,8	3,0	3,2	3,4	3,5
1000	1,1	1,4	1,9	2,2	2,5	2,7	2,8	3,0	3,1

Kiek jūs sutinkate ar nesutinkate su pateiktu teiginiu?

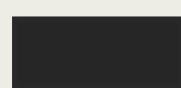
Vyras turi **uždirbti daugiau** už savo žmoną ar partnerę.

Visiškai sutinku /
Iš dalies sutinku

Visiškai nesutinku /
Iš dalies nesutinku

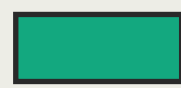
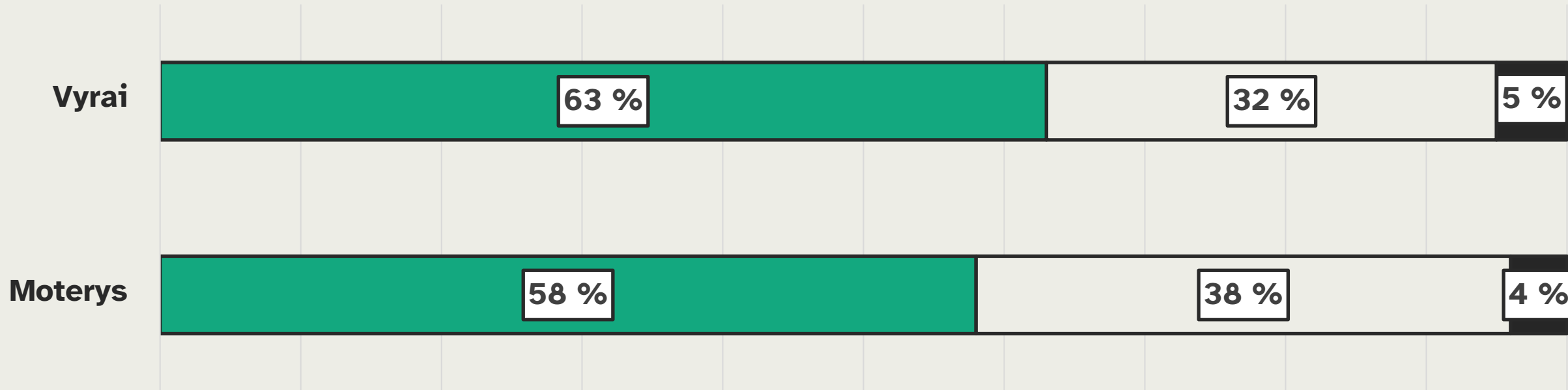
Nežinau / Sunku pasakyti

Kiek jūs sutinkate ar nesutinkate su pateiktu teiginiu?

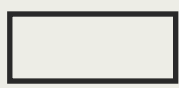
Vyras turi **uždirbti daugiau** už savo žmoną ar partnerę.

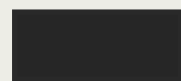
2018 m.

Visiškai sutinku /
Iš dalies sutinku

Visiškai nesutinku /
Iš dalies nesutinku

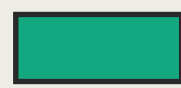
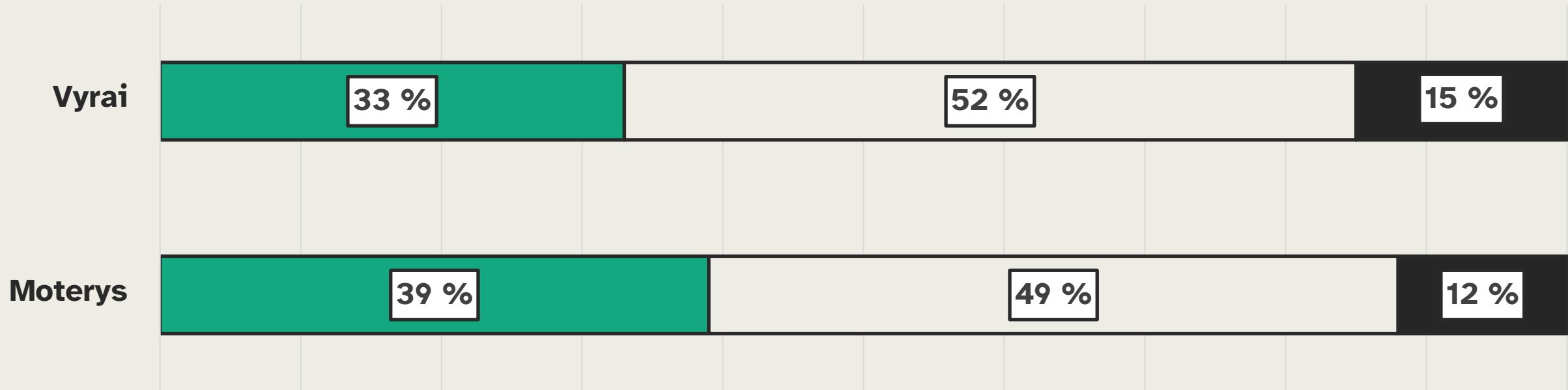
Nežinau / Sunku pasakyti

Kiek jūs sutinkate ar nesutinkate su pateiktu teiginiu?

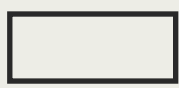
Vyras turi **uždirbti daugiau** už savo žmoną ar partnerę.

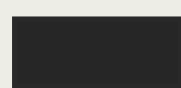
2025 m.

Visiškai sutinku /
Iš dalies sutinku

Visiškai nesutinku /
Iš dalies nesutinku

Nežinau / Sunku pasakyti

Požiūris į uždarbio skirtumus poroje

[2018 m. atliktoje apklausoje](#) daugiau nei pusė (61 proc.) apklaustųjų sutiko su teiginiu, kad vyras turėtų uždirbti daugiau, nei jo žmona ar partnerė, o 35 proc. su tuo nesutiko. To paties paklausus 2025 m., fiksuojamas ryškus nuostatų pokytis – pritariančiųjų dalis sumažėjo iki 36 proc., o nesutinkančiųjų – išaugo iki 51 proc. Tai leidžia manyti, kad visuomenėje vis dažniau kvestionuojamas pajamų siejimas su lytimi.

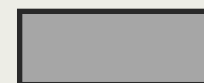
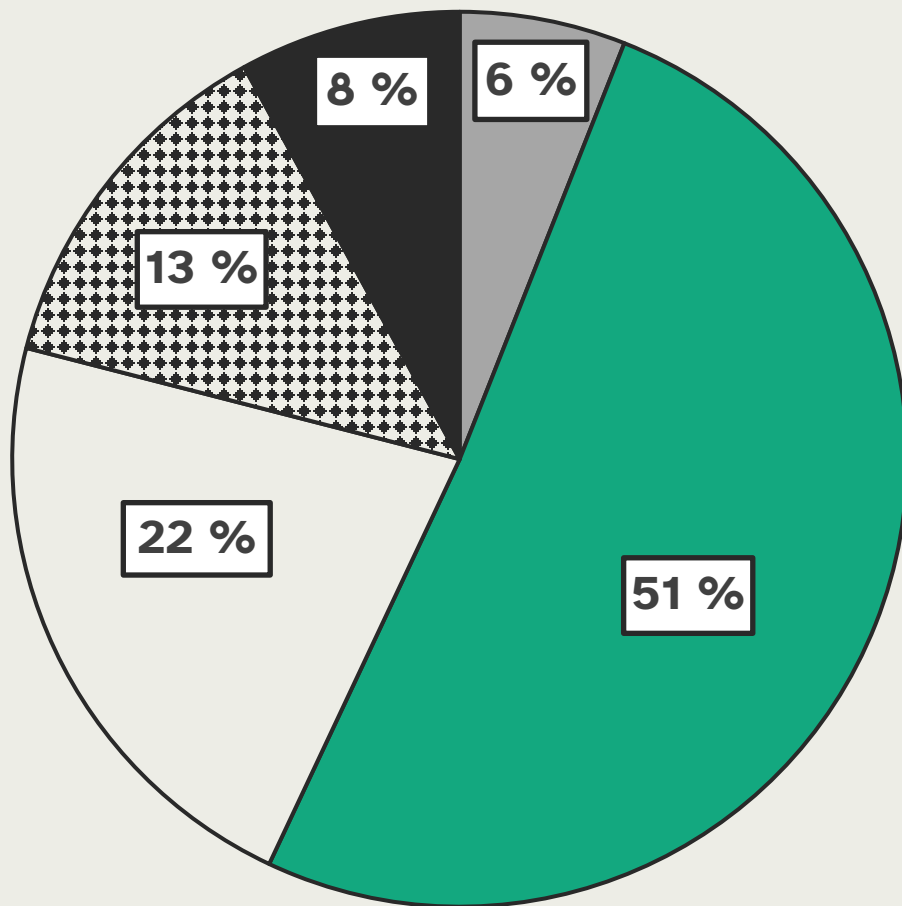
Vertinant rezultatus pagal lytį, matyti, kad didžiausias nuostatų pokytis įvyko tarp vyrų – 2018 m. šiam teiginiui pritarė 63 proc. vyrų, o 2025 m. tik 33 proc. Daugiau nei pusė vyrų su teiginiu nebesutiko. Tai gali būti susiję su kintančiomis ekonominėmis sąlygomis, didesniu moterų dalyvavimu darbo rinkoje ir mažėjančiu spaudimu vyrams būti pagrindiniais šeimos išlaikytojais.

Moterų pritarimas taip pat sumažėjo, tačiau 2025 m. jis išlieka kiek didesnis, nei vyrų (39 proc.). Tai gali atspindėti tiek stereotipinių lyčių vaidmenų palaikymą, tiek ekonominio saugumo siekį, susijusį su atlyginimų atotrūkiu ir didesne pajamų praradimo rizika dėl vaikų priežiūros ar kito nemokamo artimųjų ir namų ūkio priežiūros darbo.

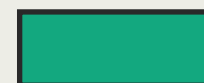
Taip pat pastebėtina, kad 2025 m. padidėjo respondentų, pasirinkusių atsakymą „nežinau / sunku pasakyti“, dalis. Tai gali rodyti, jog tradiciniai lyčių vaidmenų modeliai tampa mažiau apibrėžti, o visuomenėje daugėja skirtingų šeimos ir partnerystės formų.

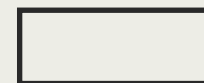
Įsivaizduokite, kad jūsų artimas žmogus netikėtai įgyja negalia (pavyzdžiui, po traumos). Kaip manote, ar Lietuvoje jis galėtų gyventi savarankišką gyvenimą?

Taip

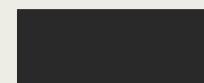
Iš dalies taip

Iš dalies ne

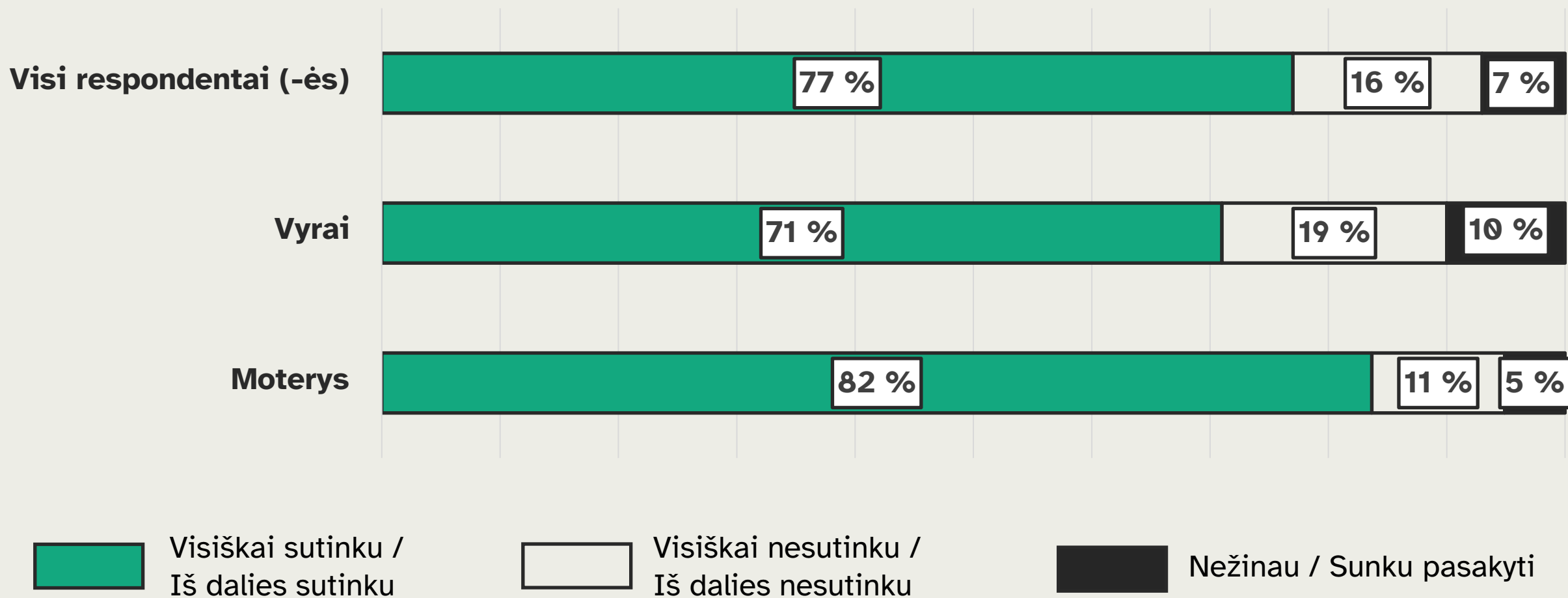
Ne

Nežinau / Sunku pasakyti

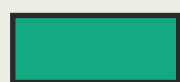
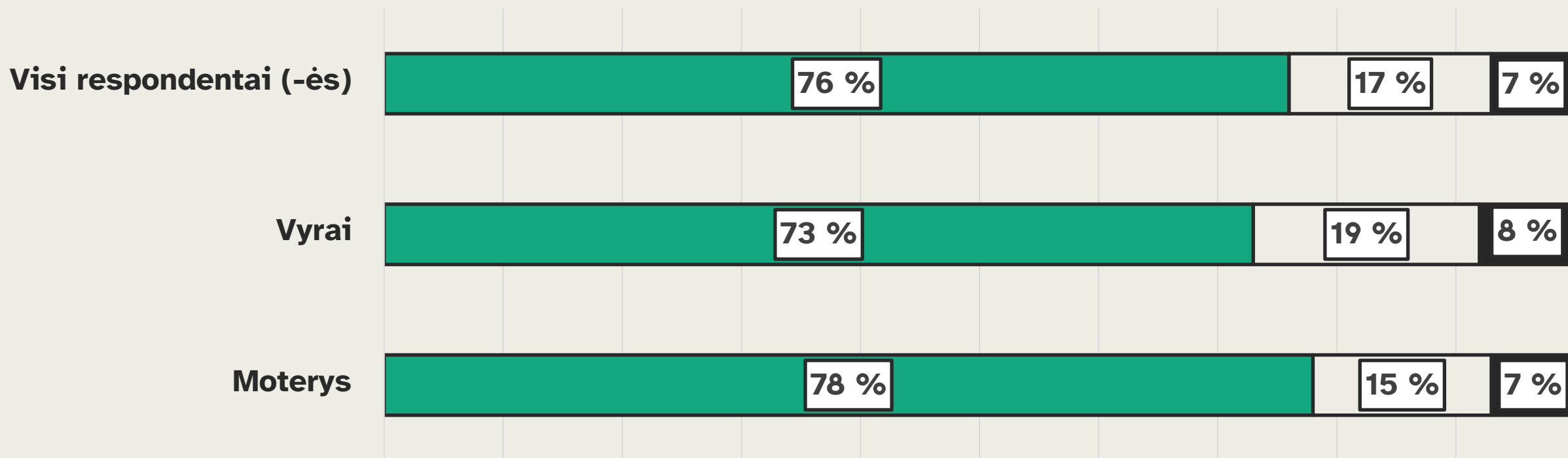
Kiek jūs sutinkate ar nesutinkate su pateiktu teiginiu?

Viešose vietose (pavyzdžiui, kavinėse, prekybos centruose, degalinėse, kino teatruose) **tualetai turi būti pritaikyti** ir žmonėms su negalia.

Kiek jūs sutinkate ar nesutinkate su pateiktu teiginiu?

Viešosios erdvės turėtų būti pritaikytos žmonėms su negalia,
net jeigu tai brangiai kainuoja.

Visiškai sutinku /
Iš dalies sutinku

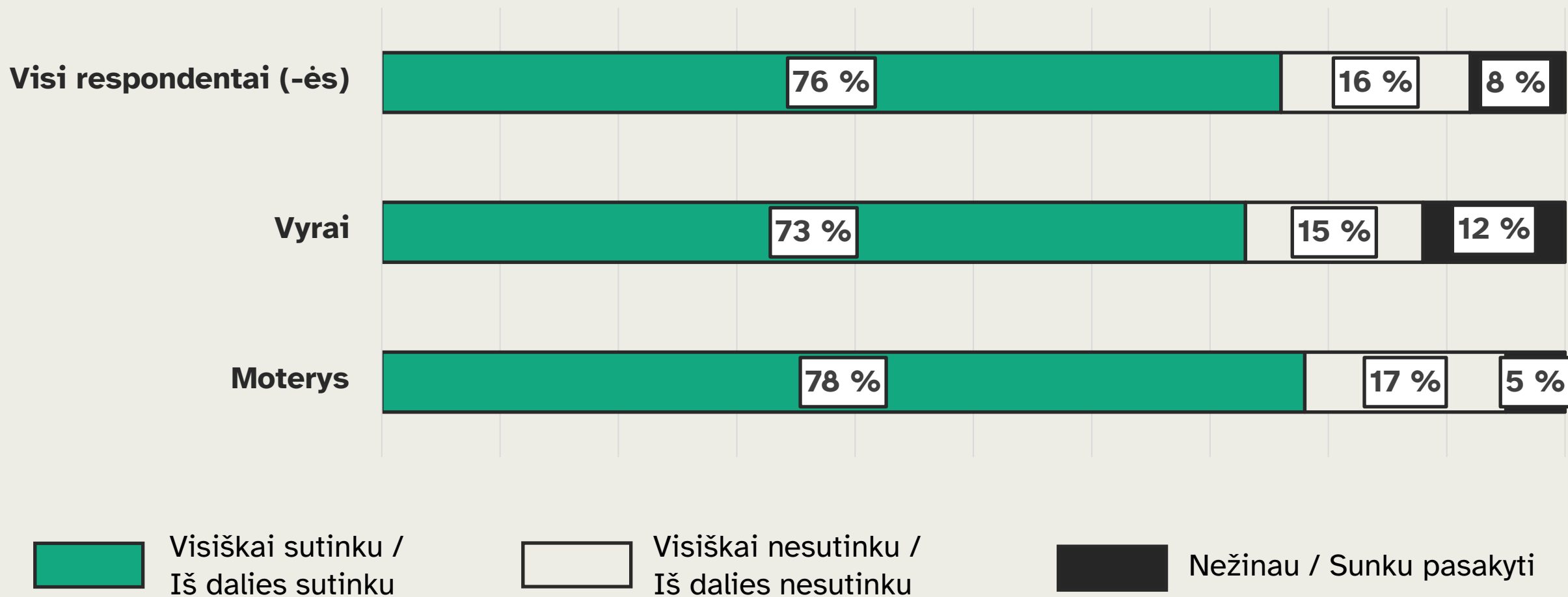
Visiškai nesutinku /
Iš dalies nesutinku

Nežinau / Sunku pasakyti

Kiek jūs sutinkate ar nesutinkate su pateiktu teiginiu?

Darbdaviai **turėtų sudaryti sąlygas** žmonėms su negalia dirbti (pavyzdžiui, pritaikydami darbo vietą ar darbo organizavimą).

Sąlygų ir aplinkos pritaikymas žmonėms su negalia

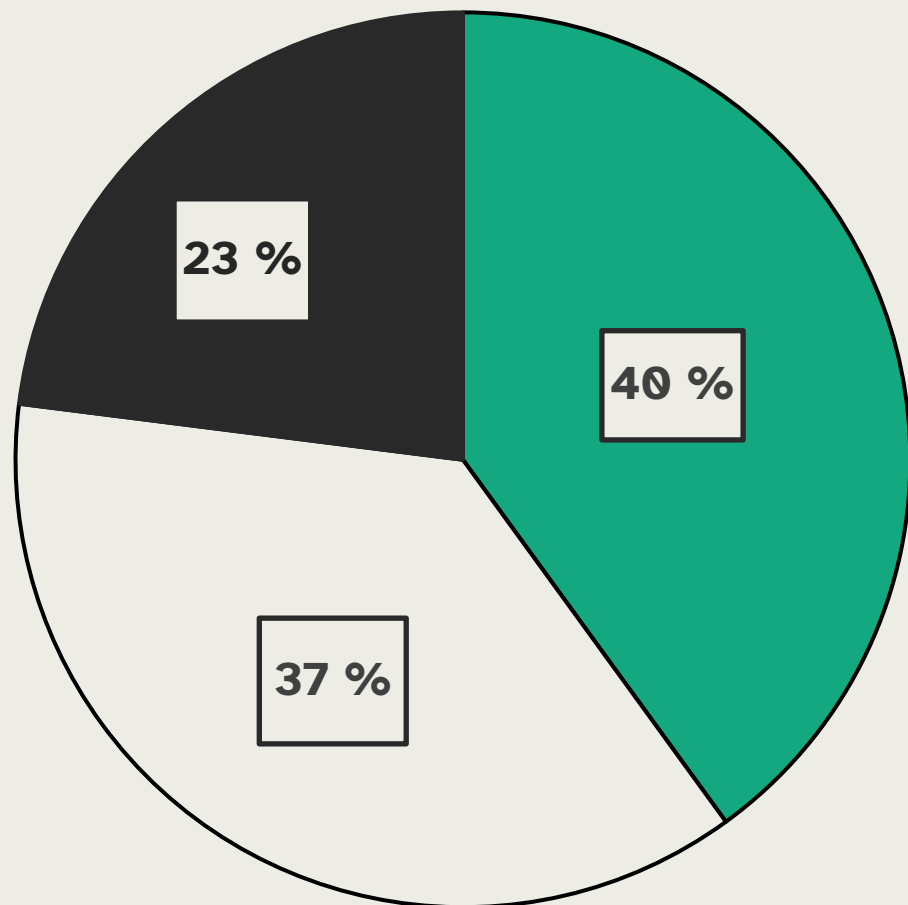

Daugiau nei pusė (51 proc.) apklaustųjų mano, kad žmogus, netikėtai įgijęs negalią, Lietuvoje galėtų gyventi savarankišką gyvenimą tik iš dalies. Tai leidžia manyti, kad žmonių su negalia savarankiškumas suvokiamas kaip galimas tik tam tikromis sąlygomis, pavyzdžiui, sulaukiant artimųjų pagalbos, gyvenant pritaikytoje aplinkoje ar gaunant papildomas paslaugas. Savo ruožtu 45 proc. respondentų abejoja tokia galimybe. Toks vertinimas koreliuoja su Žmonių su negalia teisių stebėsenos komisijos įžvalgomis 2025 m. [ataskaitoje](#): žmonių su negalia savarankiškas gyvenimas Lietuvoje vis dar nėra sistemiškai užtikrinamas – bendruomeninių paslaugų trūksta, jos dažnai yra ribotos apimties, nepakankamai individualizuotos, o reikšminga žmonių su negalia dalis tebėra priklausomi nuo šeimos narių pagalbos arba gyvena socialinės globos institucijose.

Nepaisant to, kad visuomenė neblogai suvokia žmonių su negalia situaciją, tinkamų sąlygų ir aplinkos užtikrinimas nėra vertinamas vienareikšmiškai – beveik kas šeštas respondentas nemano, kad žmonėms su negalia turėtų būti pritaikyti tualetai kavinėse, prekybos centruose ir kitose viešose vietose, taip pat, kad žmonėms su negalia darbdaviai turėtų sudaryti sąlygas dirbti. Šios nuostatos rodo, kad žmonės su negalia visuomenėje dažniau vertinami kaip socialinės globos gavėjai, o ne kaip savarankiški asmenys, turintys teisę vienodomis sąlygomis naudotis viešosiomis paslaugomis, miesto erdvėmis, viešuoju transportu, dalyvauti kultūros renginiuose, dirbti ir mokytis. Svarbu paminėti, kad [Valstybės kontrolės duomenimis](#), 2025 m. pradžioje net 80 proc. statinių vis dar buvo neprieinami žmonėms su negalia

Taip pat verta pastebėti, kad vertinant sąlygų ir aplinkos pritaikymą žmonėms su negalia, matyti didesnis moterų palaikymas, ypač kalbant apie tualetų pritaikymą žmonėms su negalia viešose erdvėse. Tokį vertinimo skirtumą gali lemti skirtingos kasdienės patirtys – moterys dažniau nei vyrai prižiūri vaikus ar kitus artimuosius su negalia, taip pat dažniau juda mieste su mažais vaikais vežimėliuose, todėl dažniau susiduria su neprieinama infrastruktūra.

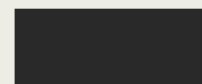
Kaip vertintumėte, jei jūsų darbovietėje būtų įrengtas kambarys maldai ar susikaupimui?

Teigiamai / Greičiau teigiamai

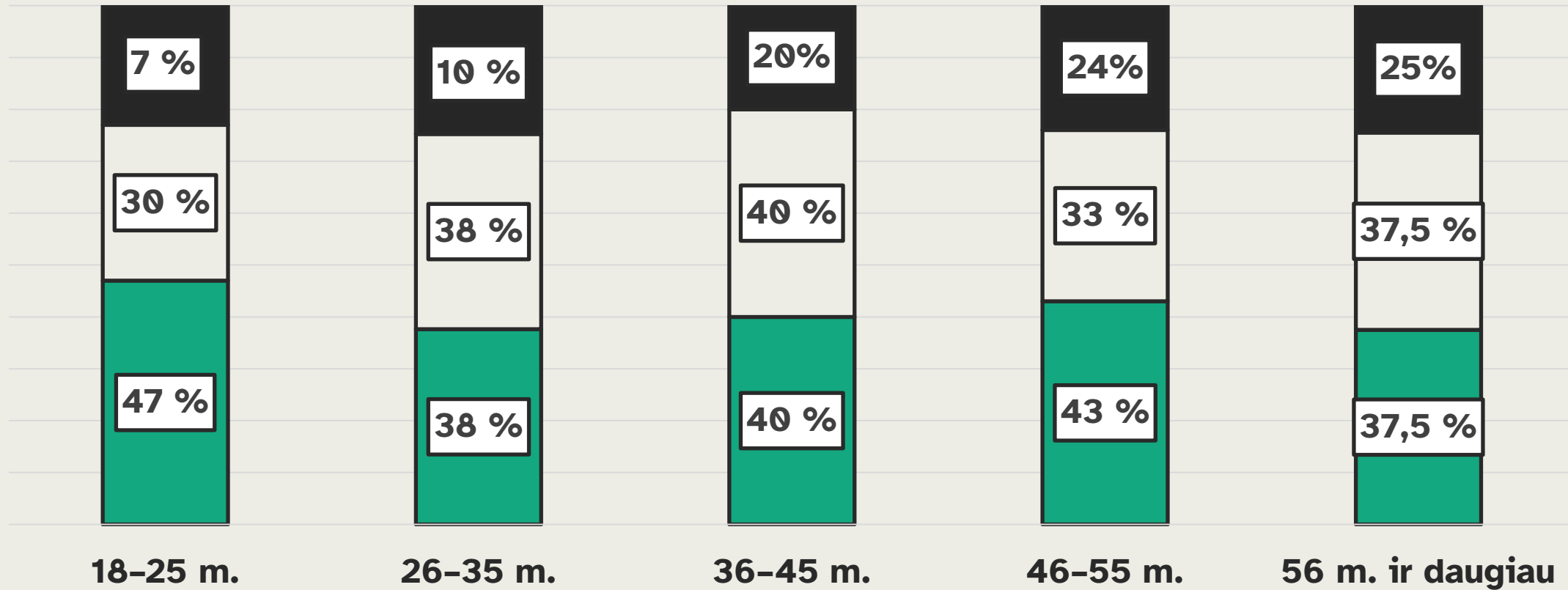

Neigiamai / Greičiau neigiamai

Nežinau / Sunku pasakyti

Kaip vertintumėte, jei jūsų darbovietėje būtų įrengtas kambarys maldai ar susikaupimui?

Teigiamai /
Greičiau teigiamai

Neigiamai /
Greičiau neigiamai

Nežinau / Sunku pasakyti

Požiūris į maldos ar susikaupimo erdvę darbo vietoje

Apklauso rezultatai rodo, kad požiūris į maldos ar susikaupimo kambarius darbovietėse Lietuvoje yra nevienareikšmiškas, tačiau labiau palaikantis (40 proc.), nei atmetantis (37 proc.) tokios erdvės idėją. Reikšminga neapsisprendusiųjų grupė (23 proc.) leidžia daryti prielaidą, kad visuomenėje trūksta aiškaus šių erdvių supratimo ir apibrėžimo.

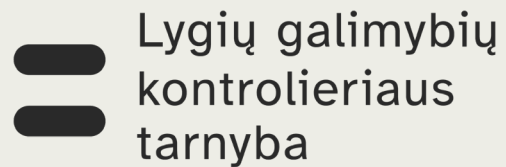
Jauniausia respondentų (-čių) grupė yra aiškiausiai palaikanti – tokios erdvės įrengimą darbovietėje teigiamai vertintų 47 proc. 18–25 m. amžiaus apklaustųjų. Tai gali būti siejama su didesniu atvirumu įvairovei, platesniu emocinės gerovės, psichologinės sveikatos ir savirefleksijos supratimu ir retesne su tuo siejama stigma.

Žvelgiant iš lygių galimybių užtikrinimo perspektyvos, maldos kambario skirtingų religijų darbuotojoms (-oms) įrengimas yra sveikintina ir įtrauktį darbovietėje stiprinanti praktika, nes tikėjimas bei su juo susijusių ritualų ar praktikų atlikimas kai kuriems (-ioms) darbuotojams (-oms) gali būti labai svarbi jų tapatybės, vidinės pusiausvyros ir kasdienės gerovės dalis.

Tokia erdvė gali būti naudojama ne tik religiniams tikslams, bet ir kaip tylos, meditacijos ar pauzės vieta visiems darbuotojams (-oms), nepriklausomai nuo jų religinių įsitikinimų. Tokiu būdu organizacija siunčia aiškia žinutę, kad joje vertinamas darbuotojų įvairiapusiškumas, gerbiami jų individualūs poreikiai ir kuriama psichologiškai saugi aplinka.

Daugiau informacijos

S. Konarskio g. 35, Vilnius

Tel. +370 5205 0640

El. p. lygybe@lygybe.lt

